

**Predstavitev športov,
ki jih bodo športniki invalidi in ostali gostje predstavili
na Osnovni šoli Ljudski vrt Ptuj
dne 29. septembra 2012
za učence od 1. do 5. razreda matične šole in OŠ Grajena**

Namizni tenis:

- obstaja 11 skupin za invalide tako za ženske kot za moške,
- od 1 do 5 so športniki na invalidskem vozičku, od 6 do 11 so športniki, ki tekmujejo stoje z različnimi telesnimi poškodbami,
- igra se ne razlikuje od športnikov neinvalidov, obstajajo le določene posebnosti, ki jih bomo spoznali na sami predstavitvi,
- kategorije od 1 do 5 potrebujejo pobiralce žogic,
- na paraolimpijskih igrah 2012 v Londonu sta nastopili dve Slovenki, ki sicer nista osvojili medalj, je pa Mateja Pintar osvojila zlato medalja na paraolimpijskih igrah 2004 v Atenah in bronasto medaljo v Pekingu 2008,
- obe najboljši slovenski namiznoteniški igralki, Mateja Pintar, kategorija 3 in Andreja Dolinar, kategorija 4, sta sodelovali na letošnjih paraolimpijskih igrah v Londonu,
- obe sta tudi prejemnici Bloudkove plakete.

Odbojka sede:

- igra je popolnoma enaka kot pri dvoranski odbojki, le da se igra sede,
- igrajo jo tako ženske kot moški,
- na letošnjih paraolimpijskih igrah v Londonu je sodelovala ženska ekipa SLO in osvojila 6. mesto, na dveh predhodnih igrah pa so bile slovenske odbojkarice četrte,
- igralec ob dotiku z žogo mora sedeti in ne sme izgubiti stika s podlago,
- zaradi manjše gibljivosti je igrišče manjše in mreža nižja; dolžina 10 m, širina 6 m, cona napada 2 m, višina mreže 1,05 m za ženske, 1,15 m za moške,
- igra je najprimernejša za tiste, ki imajo težave z gibljivostjo ter poškodbo oziroma okvaro spodnjih okončin (amputacije ene ali obeh nog..)
- igra se prav tako na 3 dobljene sete,
- roke imajo dvojno vlogo in sicer za odbijanje žoge in za pomoč pri premikanju po igrišču,
- razlika je pozicija igralca ob servisu, kjer ne šteje stopalo, ampak pozicija zadnje plati, ki mora biti za osnovno linijo....

Kegljanje slepih in slabovidnih:

- športniki so razvrščeni v tri kategorije tako moški kot ženske,
- kategorija B1 so popolnoma slepi, ki morajo na tekmovanju imeti še zatemnjena očala, pri izvajanju metov pa potrebujejo podajalca krogel; izmet opravljajo z obema rokama v razkoraku z mesta,
- kategorija B2 so športniki z ostankom vida od 3 do 5 %; tudi ta kategorija mora imeti podajalca krogel, izmet opravljajo na en korak,
- kategorija B3 so športniki z ostankom vida od 5 do 10 %; izmet opravljajo na tri korake oziroma tako kot videči,

- vse tri kategorije tekmujejo 120 metov samo na polno (videči 60 polno, 60 čiščenje),
- slovenska reprezentanca slepih in slabovidnih je pod vodstvom trenerk Andreje Razlag in Silve Razlag (Ptujčanki) na dosedanjih 13-ih evropskih in dveh svetovnih prvenstvih osvojila 34 medalj, od tega 12 zlatih, 6 srebrnih in 16 bronastih,
- leta 2012 je bila Slovenija organizator 13. Evropskega prvenstva v Celju,
- na predstavitvi bomo kegljali samo tako kot popolnoma slepi kategorije B1,
- se pa s kegljanjem ukvarjajo tudi druge kategorije invalidov od paraplegikov, tetraplegikov, drugih telesnih poškodb, gluhih....
- kegljanje za invalide še ni na paraolimpijski šport, aktivnosti pa gredo v smer, da bi postalo; predvsem za slepe in slabovidne, ki imajo edini med invalidi evropska in svetovna prvenstva že od leta 1998.

Streljanje za športnike invalide:

- v tej športni panogi nastopajo tetraplegiki, paraplegiki, tekmovalci z mišično distrofijo, paralizo ter drugimi boleznimi ali poškodbami, z amputiranimi udi...
- razvrščeni so v dva osnovna razreda, razred SH1 in SH2 (številka pomeni kategorijo invalidnosti),
- tekmovalci v razredu SH1 samostojno držijo orožje, v kategoriji SH2 potrebujejo naslon,
- razdeljeni so še v podrazrede A, B, C, kar vpliva na višino naslona na vozičku oziroma stolu,
- in kaj pomeni za tekmovalca na invalidskem vozičku »stoje« in »leže«? pri stoječem položaju se tekmovalec lahko nasloni le na lastno telo, pri ležečem položaju pa je dovoljen naslon s komolcem na mizo,
- na tekmovanju invalidov se uporablja enaka oprema in orožje kot za neinvalidne,
- najuspešnejši slovenski športnik invalid v strelstvu je Franc Pinter, ki je letos sodeloval že na sedmih paraolimpijskih igrah; na dosedanjih paraolimpijskih igrah je osvojil 5 medalj, od tega 4 srebrne in 1 bronasto,
- je tudi prejemnik Bloudkove plakete,
- na letošnjih paraolimpijskih igrah v Londonu je edino slovensko medaljo in to srebrno osvojil strelec Franček Gorazd Tiršek.

Košarka na vozičkih:

- je paraolimpijska športna panoga, v kateri se merijo tako ženske kot moški,
- pravila so enaka kot za košarko neinvalidov,
- vozički so posebej prirejani, njihova vrednost pa je okrog 4.000 evrov,
- vozički so težki za transport, saj jih ni mogoče zložiti,
- na predstavitvi bomo poskušali mete z vozička ali stola, saj bi bilo organizacijsko prevelik zalogaj, da bi pripeljali dve kompletni ekipi na vozičkih,
- največ košarkarjev invalidov je paraplegikov, veliko uspešnejši so športniki na invalidskih vozičkih z amputacijami nog (več na predstavitvi),
- slovenski košarkarji na vozičkih so trenutno v skupini B, za katero je bilo letos v Laškem organizirano Evropsko prvenstvo, Slovenci pa so osvojili 6. mesto.

Šah za invalide:

- s šahom se ukvarjajo vse kategorije invalidov; mi bomo spoznali šah za slepe in slabovidne, ki ima največ posebnosti in tudi svojo šahovsko olimpijado,

- če vemo, da mora biti na šahovskih tekmovanjih za neinvalidne popolna tišina, to ne velja za tekmovanja slepih in slabovidnih šahistov,
- pri šahistih neinvalidih je obvezno premakniti figuro, ki se je šahist dotakne ne glede na to, da ugotovi napako, pri slepih in slabovidnih je to drugače,
- slepi in slabovidni na nek način razmišljajo z rokami, saj jim je dovoljeno prijemat vse svoje in nasprotnikove - tekmečeve figure, si na ta način zapomniti pozicijo in opraviti potezo,
- po opravljeni potezi jo morajo na glas povedati nasprotniku - tekmeču,
- slepi in slabovidni si poteze zapisujejo na posebni pisalni stroj v Braillovi pisavi,
- na uradnih tekmovanjih (svetovna prvenstva, olimpijade..) morajo slepi in slabovidni v srečanju z videčimi imeti pomočnika, ki premika poteze na »normalni« šahovnici,
- in kako slepi in slabovidni prepoznajo bele in črne figure? z dotikom, pri čemer imajo črne figure na vrhu droben kovinski »čepek«,
- slepi in slabovidni igrajo na posebni šahovnici, ki ima na vsakem od 64 polj luknjico, v katero tekmovalci namestijo figure, ki imajo na spodnji strani ozek, podaljšan »špic«,
- bela in črna polja se razlikujejo po tem, da so bela polja nekoliko dvignjena,
- bistvo šahiranja slepih je neverjeten spomin, saj morajo imeti ves čas celotno partijo v glavi, kar ni lahko glede na to, da se včasih na dan odigra tudi več partij,
- Slovenija se redno udeležuje šahovskih olimpijad za slepe in slabovidne, nekatere države pa slepe vključujejo tudi v redne ekipe za šahovske olimpijade videčih,
- na šahovskih olimpijadah za neinvalidne redno nastopajo ekipe slepih in slabovidnih ter ekipe gluhih, ki jih sestavljajo športniki različnih držav.

To je le nekaj posebnosti zgoraj navedenih športov, ki jih bomo predstavili 29. septembra na OŠ Ljudski vrt Ptuj. Nekoliko bomo dodali na sami predstavitvi s praktičnimi prikazi.

Pripravila:

Silva Razlag, DŠI MOST Ptuj

Ptuj, 25. september 2012